

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Factors Influencing Student Persistence in Sukhothai Thammathirat Open University

กฤษกร เจือดี

Kunchorn jueti

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University

Corresponding Author's Email: kunchon.jeo@stou.ac.th

Received September 7, 2020; Revised October 15, 2020; Accepted November 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ 2) สร้างสมการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิต ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 787 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า มีปัจจัยบางตัวส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา โดยหลักสูตรปริญญาโทมีค่า สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 84 หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 6 หลักสูตรปริญญาตรี 3 ปี มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 24 หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี มีค่าสหสัมพันธ์ พหุคูณเท่ากับร้อยละ 20 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เพื่อทำนายการคงอยู่ของนักศึกษาได้

คำสำคัญ: ปัจจัย, การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Abstract

This survey research aimed to 1) study influences of some factors on student persistence, and 2) create regression equation for predicting student persistence in Sukhothai Thammathirat Open University. The participants were 787 graduated students which were selected by accidental sampling. Questionnaire were used to collect the data. And the data were analyzed the coefficient of determination, and multiple regression analysis.

The results displayed that 1) some predictor factors had the influences on student persistence; master degree program had coefficient of determination (R^2) = 84%, 4-year bachelor degree program had coefficient of determination (R^2) = 6%, 3-year bachelor degree program had coefficient of determination (R^2) = 24%, and 2-year bachelor degree program had coefficient of determination (R^2) = 20%, and 2) they can be formulated regression equation to predict the variation on student persistence.

Keywords: Factor, Student Persistence, Sukhothai Thammathirat University

บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 จัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนทุกคนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานแล้วและผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบปิด ให้ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกลนั้น ผู้สอนจะถ่ายทอดเนื้อหาความรู้และประสบการณ์ไปยังผู้เรียนโดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองอยู่ที่บ้านหรือที่ทำงานโดยไม่ต้องเดินทางมาเข้าชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัย สื่อที่มหาวิทยาลัยใช้ในการถ่ายทอดความรู้เป็นสื่อประสม ซึ่งประกอบด้วยสื่อหลายชนิด การใช้สื่อประสมในระยะแรกของการเปิดการเรียนการสอนนั้น มหาวิทยาลัยใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก และมีรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ เทปเสียง ซีดี วีซีดี การสอนเสริมและการฝึกปฏิบัติเป็นสื่อเสริม ในระยะต่อมามหาวิทยาลัยได้มีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ เช่น การใช้ e-learning

มหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนโดยรับนักศึกษารุ่นแรกในปี พ.ศ. 2524 รับนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และวิทยาการจัดการ ต่อมาได้ขยายสาขาวิชาขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปัจจุบันเปิดสอน 11 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วิทยาการจัดการ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มนุษยนิเวศศาสตร์ นิเทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากเปิดสอนในระดับปริญญาตรีแล้ว ในปี พ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดสอนในระดับปริญญาโท โดยเริ่มที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ก่อน ต่อมาได้ขยายไปยังสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาวิทยาการจัดการ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ศิลปะศาสตร์ นิเทศศาสตร์ จนปัจจุบันมีหลักสูตรปริญญาโทครบทั้ง 12 สาขาวิชา และในปี พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยเริ่มเปิดสอนระดับปริญญาเอก โดยเริ่มที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์อีกเช่นกัน ต่อมาได้ขยายไปอีกหลายสาขาวิชาเช่น นิเทศศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ วิทยาการจัดการ และศิลปศาสตร์ และกำลังขยายไปยังสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ, 2555)

การบริหารของมหาวิทยาลัยมีการแบ่งส่วนราชการออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ 12 สาขาวิชา มีฐานะเทียบเท่าคณะ รับผิดชอบงานด้านวิชาการ และมีสำนักต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนงานวิชาการรวม 9 สำนัก คือ สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักเทคโนโลยีการศึกษา สำนักบริการการศึกษา สำนักวิชาการ สำนักบรรณสารสนเทศ สำนักพิมพ์ สำนักการศึกษาต่อเนื่อง สำนักคอมพิวเตอร์ และสำนักบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสถาบันที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักอีก 1 สถาบัน คือ สถาบันวิจัยและพัฒนา โดยมีสำนักงานอธิการบดีเป็นหน่วยงานบริหารส่วนกลาง นอกจากนี้ ยังมีศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค กระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ปัจจุบันมี 10 แห่ง ได้แก่ นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ อุบลราชธานี เพชรบุรี สุโขทัย ลำปาง อุตรธานี จันทบุรี ยะลา และนครนายก โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหรือสนับสนุนและรองรับกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอบรม และงานบริการการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในงานบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา เป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค สนับสนุนการจัดกิจกรรมของชมรมนักศึกษาชมรมบัณฑิต สมาคมสุโขทัยธรรมาธิราช และองค์กรอื่น ที่มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

การจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้น มีความคล้ายคลึงกับมหาวิทยาลัยเปิดอื่น ๆ ในทุกภูมิภาคของโลก กล่าวคือ ความรู้และมวลประสบการณ์ต่าง ๆ จะถูก

ถ่ายทอดไปยังนักศึกษาโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก และกลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลายทั้งในด้านอายุ อาชีพ ความสนใจ พื้นฐานความรู้ ที่อยู่อาศัย ดังนั้นการดำเนินการทุกด้านต้องเป็นระบบและเอื้อต่อผู้เรียนซึ่งมีจำนวนมากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมุ่งเน้นในคุณภาพของการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเปิดอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผลลัพธ์หรือผลผลิตของการจัดการศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถเทียบเคียงได้กับมหาวิทยาลัยในระบบชั้นเรียน ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงต้องมีการติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระบบ ทั้งในด้านหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ด้านสื่อสำหรับถ่ายทอดความรู้ให้มีความทันสมัยและเอื้อประโยชน์แก่ผู้เรียนที่เรียนด้วยตนเองได้มากที่สุด ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ การสอน ด้านกิจกรรมบริการการศึกษาที่จะช่วยเหลือผู้เรียน ด้านแหล่งความรู้สนับสนุนการเรียน ด้านการวัดประเมินผลและด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นต้น ในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษานั้น หากได้มีการศึกษาเทียบเคียงกับมหาวิทยาลัยเปิดอื่น ๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันหรือที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เช่น มหาวิทยาลัยเปิดแห่งมาเลเซีย มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศฟิลิปปินส์ มหาวิทยาลัยเปิดแห่งเวียดนาม มหาวิทยาลัยเทอร์บูกาแห่งอินโดนีเซีย ก็ย่อมจะเกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยได้ต่อไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยเปิดนั้นเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเปิดโอกาสทางการศึกษาในกับผู้ที่เรียนที่อาจจะไม่มีโอกาสได้เข้าเรียนในระบบมหาวิทยาลัยปิด แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากเพียงใด หากนักศึกษาไม่สามารถรับการศึกษาจนครบหรือสำเร็จตามหลักสูตรที่จัดไว้ให้ได้ ก็เท่ากับว่าล้มเหลวทางการจัดการศึกษา ปัญหานักศึกษาออกจากระบบการศึกษาระหว่างที่ยังศึกษาอยู่ โดยไม่สำเร็จตามหลักสูตรเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันนี้ ได้มีหลาย ๆ สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับปัญหานี้ ซึ่งปัญหานี้อาจจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักศึกษามากหรือน้อยแตกต่างกันไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประสบปัญหานี้เช่นกัน โดยที่ผ่านมา สำนักทะเบียนและวัดผลได้รายงานยอดนักศึกษาที่ไม่สามารถอยู่เรียนจนจบหลักสูตรได้ และจำนวนยอดรวมของนักศึกษาลดลง. เรื่อย ๆ ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจจะศึกษาให้ชัดเจนว่า อะไร คือ สาเหตุให้นักศึกษายังคงศึกษาอยู่จนจบการศึกษาตามหลักสูตรที่ตนสมัคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการออกจากระบบการศึกษาโดยไม่สำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าอิทธิพลที่ปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์โอกาสที่นักศึกษาจะคงอยู่ในระบบการศึกษา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่จบการศึกษา ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 12,972 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่จบการศึกษา ในปีการศึกษา 2557 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรวจหาตัวแปรที่อาจส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา ด้วยการโทรศัพท์สัมภาษณ์ จำนวน 77 คน จากบัณฑิตใน 77 จังหวัด ได้มาจากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยการสุ่มโทรศัพท์เบอร์โทรตามที่บ้านติดแจ้งไว้

- กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิเคราะห์การส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษา คำนวณด้วยสูตร $n = N / (1 + N(e^2))$ Yamanae ที่ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เป็นจำนวน 389 คน แต่ผู้วิจัยได้เก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็นจำนวน 787 คน เพื่อความเชื่อมั่นผลการวิจัยที่สูงขึ้น แล้วทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) กับบัณฑิตที่มาสมัครรับปริญญาบัตรที่ มสธ. ด้วยการแจกแบบสอบถามกระจายไปใน มสธ. ทั้งรอบเช้าและบ่ายของทั้งสามวันที่มีการสมัครรับปริญญา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์มาสร้างแบบสอบถามตามประเด็นที่สำรวจ และเพิ่มประเด็นอื่น ๆ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยและคุณภาพของข้อคำถาม โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับกลับคืน 35 ฉบับ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจข้อมูลบัณฑิต ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา เวลาที่ใช้ในการศึกษา คะแนนเฉลี่ยจากการศึกษา คะแนนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาสูงสุดก่อนสำเร็จปริญญาตรี เวลาอ่านหนังสือเรียนของ มสธ. การหยุดเรียนหรือคิดจะลาออกจาก มสธ. อาชีพ รายได้ ลักษณะของการพักอาศัย บุคคลที่ต้องดูแล สถานภาพสมรส และศาสนา

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถศึกษาจนสำเร็จได้ จำนวน 41 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แรงจูงใจที่จะเรียนที่ มสธ. จำนวน 24 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจที่มีต่อ มสธ. จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

2.4 วิเคราะห์ ปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการเพิ่มเติมประเด็นที่ได้จากคำถามปลายเปิด พร้อมทั้งปรับข้อความต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงภายในรายข้อ (Internal consistency) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาแล้วพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-Total Correlation, CITC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้

- แบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าความเที่ยงตรงภายในรายข้ออยู่ระหว่าง .42 - .70 และความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

- แบบสอบถามตอนที่ 3 มีค่าความเที่ยงตรงภายในรายข้ออยู่ระหว่าง .21 - .62 และความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

- แบบสอบถามตอนที่ 4 มีค่าความเที่ยงตรงภายในรายข้ออยู่ระหว่าง .65 - .76 และความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จากกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวน 77 คน

3.2 การแจกแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว กับบัณฑิตที่มาเข้ารับการซ่อมรับปริญญาบัตร (ซ่อมใหญ่) ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในวันที่ 25-27 กันยายน 2559 รวบรวมคืนได้จำนวน 787 คน

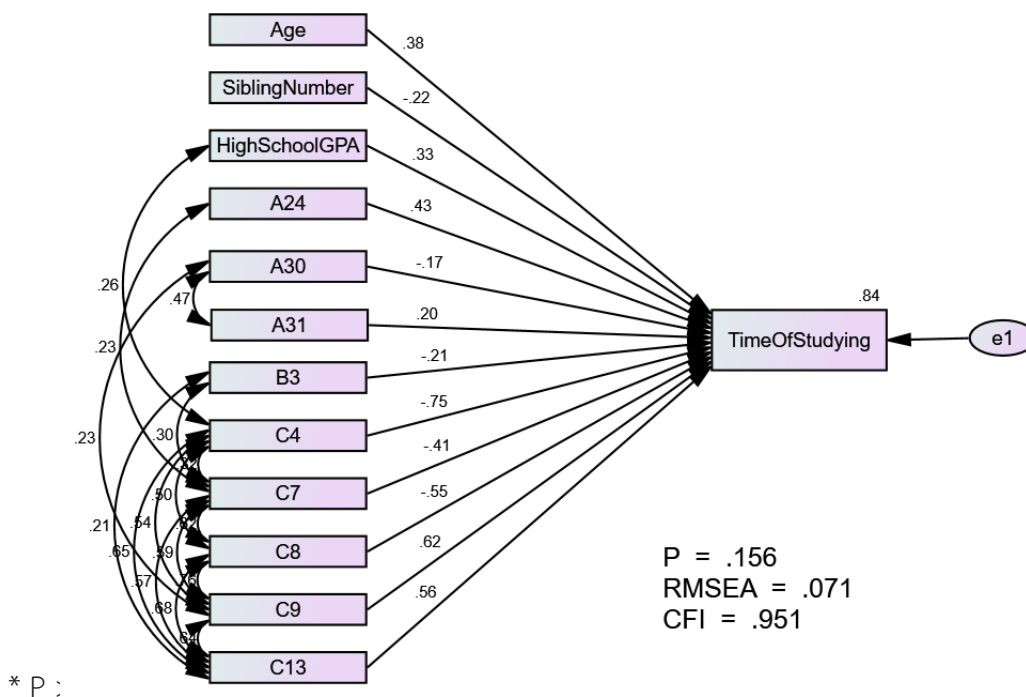
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยโปรแกรม IBM SPSS Statistics และ IBM SPSS Amos (Analysis of Moment Structures)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาได้ จำนวน 787 ชุด มาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. หลักสูตรปริญญาโท

ภาพที่ 1 แสดงค่าคะแนนมาตรฐานของค่าอิทธิพลที่ตัวแปรต่าง ๆ

แผนภาพที่ 1 : ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. ในระดับปริญญาโท

จากแผนภาพที่ 1 พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทของ มสธ. ร้อยละ 84 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ (C4) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.75 รองลงมาคือ ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน (C9) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .62

ดังนั้น สมการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\text{การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโท มสธ. (ปี)} = 7.10 + (-.54 \times B3) + (.80 \times \text{HighSchoolGPA}) + (-.16 \times \text{SiblingNumber}) + (.06 \times \text{Age}) + (-.89 \times C4) + (-.86 \times C7) + (-.98 \times C8) + (1.18 \times C9) + (.88 \times C13) + (-.35 \times A30) + (.35 \times A31) + (.85 \times A24)$$

Age = อายุ

SiblingNumber = จำนวนพี่น้อง

HighSchoolGPA = เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า

A24 = อยากให้คนอื่นยอมรับว่าเราก็สามารถเรียนจนจบได้

A30 = การทำแบบฝึกหัด หรือ ทบทวนบทเรียน

A31 = ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน

B3 = ความต้องการพัฒนาตนเอง

C4 = ความรวดเร็วในการให้บริการ

C7 = การเรียนการสอนเหมาะสมกับการวัดผล ประเมินผล

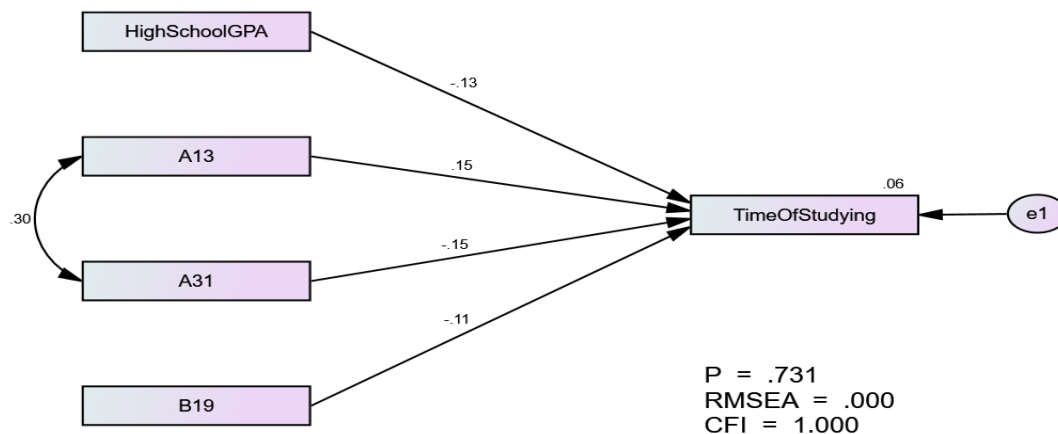
C8 = มีสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน

C9 = ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน

C13 = ห้องเรียน ห้องสอบ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

TimeOfStudying = การคงอยู่ในระบบการศึกษา

2. หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี

* P > .05, RMSEA < .08, CFI > .90

แผนภาพที่ 2 แสดงค่าคะแนนมาตรฐานของค่าอิทธิพลที่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี

จากภาพที่ 2 พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ของ มสธ. ร้อยละ 6 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน (A13) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .15 และความมีระเบียบ วินัยในการเรียน (A31) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.15

ดังนั้น สมการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี มสธ. (ปี) = $6.36 + (-.47 \times \text{HighSchoolGPA}) + (-.14 \times \text{B19}) + (.40 \times \text{A13}) + (-.35 \times \text{A31})$

HighSchoolGPA = เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ เทียบเท่า

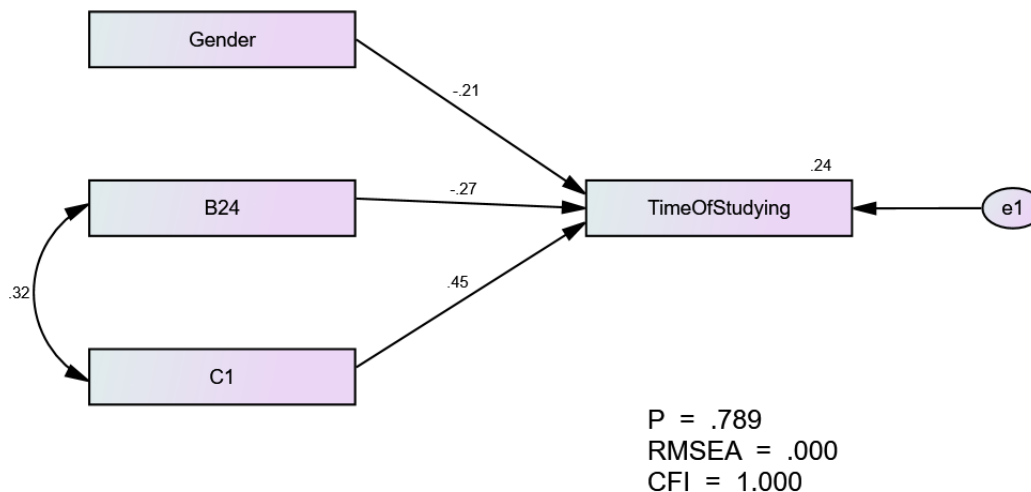
A13 = มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน

A31 = ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน

B19 = การเรียนที่ มสธ. ทำให้รู้สึกเหนื่อย

TimeOfStudying = การคงอยู่ในระบบการศึกษา

3 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี

* $P > .05$, $RMSEA < .08$, $CFI > .90$

แผนภาพที่ 3 แสดงค่าคะแนนมาตรฐานของค่าอิทธิพลที่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี

จากภาพที่ 3 พบว่าตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของมสธ. ร้อยละ 24 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม (C1) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .45 และเพศ (Gender) มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานน้อยที่สุด เท่ากับ -.21

ดังนั้น สมการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี มสธ. (ปี) = $3.18 + (.79 \times \text{C1}) + (-.45 \times \text{B24}) + (-.54 \times \text{Gender})$

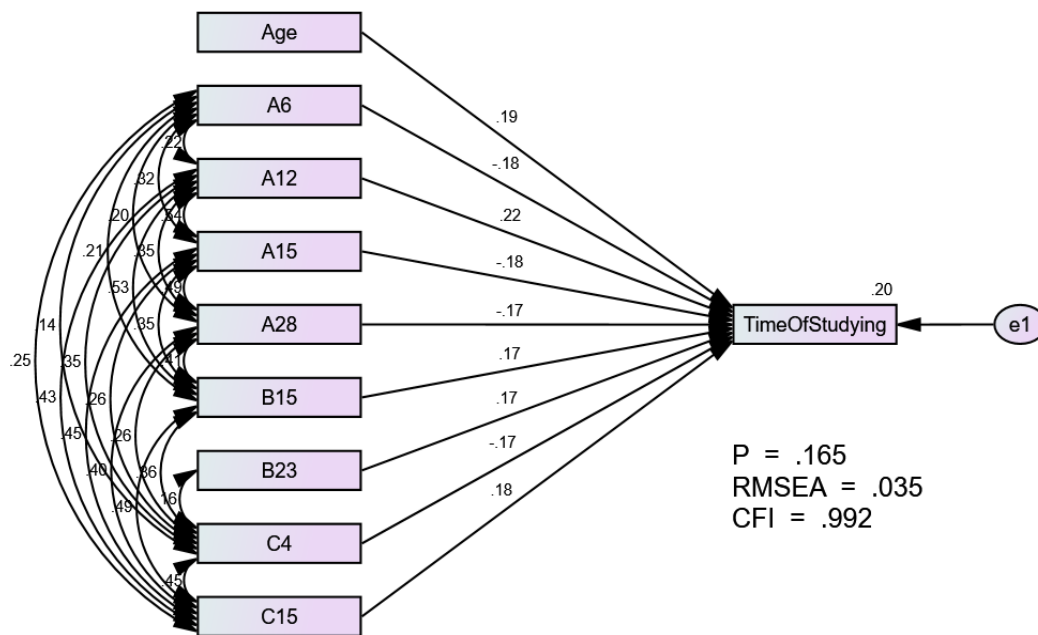
Gender = เพศ

C1 = การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม

B24 = คนในครอบครัวพูดว่า มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี

TimeOfStudying = การคงอยู่ในระบบการศึกษา

4 หลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี

* $P > .05$, $RMSEA < .08$, $CFI > .90$

แผนภาพที่ 4 แสดงค่าคะแนนมาตรฐานของค่าอิทธิพลที่ตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี

จากภาพที่ 4 พบว่าตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. ร้อยละ 20 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. (A12) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .22 รองลงมาคือ อายุ (Age) ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานน้อยที่สุด เท่ากับ .19

ดังนั้น สมการพยากรณ์การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

การคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี มสธ. (ปี) = $2.37 + (.04 \times \text{Age}) + (-.31 \times A6) + (.41 \times A12) + (-.35 \times A15) + (-.37 \times A28) + (.35 \times B15) + (.13 \times B23) + (-.29 \times C4) + (.35 \times C15)$

Age = อายุ

A6 = ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่แพง

A12 = คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ.

A15 = ความตั้งใจขณะทำข้อสอบ

A28 = ความรับผิดชอบในการเรียน

B15 = ความเชื่อมั่นในการสอนและตำราว่ามีคุณภาพ

B23 = มีคนสำคัญบางคนไม่ยอมให้เรียนที่ มสธ.

C4 = ความรวดเร็วในการให้บริการ

C15 = บริเวณ อาคารสถานที่ สะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย

TimeOfStudying = การคงอยู่ในระบบการศึกษา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า งานวิจัยนี้ทำให้ทราบประเด็นหนึ่ง คือ ระดับการศึกษาที่ต่างกัน เช่น ปริญญาโท ปริญญาตรี และระยะเวลาที่จะต้องศึกษาให้จบที่แตกต่างกัน เช่น ปริญญาตรีหลักสูตร 2, 3 และ 4 ปี จะทำให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาแตกต่างกันไปด้วย ดังในหลักสูตรปริญญาโทปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาโทของนักศึกษา มสธ. มากถึงร้อยละ 84 ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้จริง ๆ โดยตัวแปรกลุ่มนี้มีทั้งหมด 12 ตัว ได้แก่ อายุ จำนวนพี่น้อง เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ความต้องการให้คนอื่นยอมรับว่าสามารถเรียนจนจบได้ การทำแบบฝึกหัดหรือทบทวนบทเรียน ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน ความต้องการพัฒนาตนเอง ความรวดเร็วในการให้บริการ การเรียนการสอนเหมาะสมกับการวัดผล ประเมินผล มีสื่ออุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอน ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และห้องเรียน ห้องสอบ มีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความรวดเร็วในการให้บริการ ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.75 สอดคล้องกับ (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ, 2555) ที่กล่าวถึงระบบการช่วยเหลือและสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยไว้ว่า “แนวทางช่วยเหลือคือจัดระบบให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือด้านการเรียนแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น จัดให้มีศูนย์บริการทางวิชาการ โดยมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำและแนะแนวด้านวิชาการแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการบันทึก ตรวจสอบ และติดตามการให้บริการทางวิชาการแก่นักศึกษา” ตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมา คือ ความทันสมัยของอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ที่มีค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .62 สอดคล้องกับ (Erickson. Carlton, 1970). นักวิชาการทางด้านการใช้สื่อ ยังได้กล่าวถึงเกณฑ์การเลือกสื่อการสอนข้อหนึ่งว่า สื่อการสอนมีความแน่นอนและทันสมัย

สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 4 ตัว คือ เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า การเรียนที่ มสธ. ทำให้รู้สึกเหนื่อย มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน ความมีระเบียบ วินัยในการเรียน ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวสามารถร่วมกันทำนายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาได้เพียงร้อยละ 6 เท่านั้น และตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในเรื่องการเรียน และมีความมีระเบียบ วินัยในการเรียน เช่นเดียวกับ (โสภา อธิจริญญ์, 2553) กล่าวถึง พฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา ว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนบางคนในห้องเรียนไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบและระเบียบวินัย จึงทำให้บรรยากาศการเรียนรู้อันเอื้อต่อการเรียนการสอนและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนบางคนที่มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 3 ตัว คือ การให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม คนในครอบครัวพูดว่า มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ดี และเพศ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว อธิบายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 3 ปี ของ มสธ. ได้ร้อยละ 24 โดยตัวแปรการให้คำปรึกษาและการบริการตอบคำถาม มีอิทธิพลมากที่สุด ทำนองเดียวกับ (สุมาลี สังข์ศรี และคณะ, 2555) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยควรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำและแนะแนวด้านวิชาการแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ

ในระดับการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี ตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. มีทั้งหมด 9 ตัว คือ อายุ

ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่แพง คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. ความตั้งใจขณะทำข้อสอบ ความรับผิดชอบในการเรียน ความเชื่อมั่นในการสอนและตำราว่ามีคุณภาพ มีคนสำคัญบางคนไม่ยอมให้เรียนที่ มสธ. ความรวดเร็วในการให้บริการ และบริเวณ อาคารสถานที่ สะอาด สวยงาม มีความปลอดภัย โดยตัวแปรทั้ง 9 ตัวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ของ มสธ. ได้ร้อยละ 20 โดยตัวแปรคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของ มสธ. มีอิทธิพลมากที่สุด สอดคล้องกับ (รุ่ง แก้วแดง, 2547) การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น การดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบการทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

สำหรับการคงอยู่ในระบบการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การจะรักษานักศึกษาให้อยู่กับมหาวิทยาลัยนั้น ควรพิจารณาปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่แท้จริง และมีภาระกระตุ้น ส่งเสริมให้ตรงประเด็น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพราะหากเราไปกระตุ้นหรือส่งเสริมในสิ่งที่ไม่ส่งผลกับการคงอยู่ในระบบการศึกษาของ มสธ. แล้ว จะทำให้เกิดการสูญเปล่า ดังนั้น นักศึกษาที่มีลักษณะต่างกัน เช่น ระดับการศึกษา หรือเวลาที่ใช้แต่ละหลักสูตรต่างกัน อาจต้องได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมที่ต่างกัน เป็นต้น

2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาให้ลึกลงไปในแต่ละสาขาวิชาว่ามีตัวแปรอะไรที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในระบบการศึกษาของแต่ละสาขาบ้าง

2) ควรทำการศึกษาซ้ำในบางกรณี เช่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาให้เฉพาะเจาะจงลงไปในกลุ่มที่นักศึกษาลาออกระหว่างกำลังศึกษาด้วยว่าเป็นเพราะสาเหตุจากอะไร

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2548). *การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2547). *รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. (2555). *แนวทางการส่งเสริมการคงอยู่ของนักศึกษาการศึกษาทางไกล : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ มหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศไทยมาเลเซีย*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสภา อีร์จิรญญ์. (2554). *การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีวินัยและความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 ปีการศึกษา 2553*. ฉะเชิงเทรา : มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย,
- Erickson. Carlton, W.H. (1970). *Fundamentals of Teaching with Audiovisual Technology*. London : The Macmillan Company.
- Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition (2nd Ed.)*. Chicago : University of Chicago Press.